

België

Speurtocht door een onbekend koninkrijk in het hart van Europa

Zevenstedentocht

Deel 2

NACHBAR-
SPRACHE

BUUR-
CULTUUR

Ute K. Boonen (Hg.)

Unter Mitarbeit von Luisa Röhrich, Karen Wallrich und Pia M. Falter
2., überarbeitete Auflage Dezember 2021

1. Hasselt – In het hart van Limburg	1
<i>Identiteit, sport, taalstrijd</i>	
Sport in en uit België	
Sport en identiteit	
De Belgische identiteit	
2. Antwerpen – Stad aan de Schelde	5
<i>Economie, staatskunde, populisme, migratie</i>	
De haven van Antwerpen	
Federalisme en onafhankelijkheid?	
Populisme in België	
Migratie vandaag	
3. Gent – De geboortestad van keizer Karel V	10
<i>Taalstrijd, onderwijs</i>	
De Universiteit Gent	
Onderwijs in België	
School op z'n Belgisch	
4. Oostende – Koningin der Badsteden	14
<i>Tourisme, kunst, klimaatverandering</i>	
Een beroemde Oostendenaar	
Klimaatverandering in België	
Belgische jeugd voor het klimaat	
5. Ieper – In Flanders Fields	18
<i>Geschiedenis</i>	
De Eerste Wereldoorlog	
De Tweede Wereldoorlog begint	
6. Brussel – Hoofdstad van Europa en van het koninkrijk België	22
<i>Taalstrijd, geschiedenis</i>	
Kasteel Te Laken	
Belgische koloniën	
Expo 58	
7. Liège – De vurige stad in het oosten	26
<i>Industrie, Duitstalig België</i>	
Industrie en economie aan de Maas	
Mijnen en mijnwerkers	
Oost-België	

Hasselt

provincie: Limburg
inwoners: 77.000

In het hart van Limburg

Als je een keer naar Limburg gaat, dan is een bezoek aan Hasselt echt een aanrader. Voor iedereen is hier namelijk iets leuks om te doen: je kan naar het **Modemuseum** gaan en een middag lang de tentoonstellingen bewonderen. Of je bezoekt de **Sint-Quintinskathedraal** in het historische centrum van Hasselt waar je ook een heleboel andere oude gebouwen ziet.

Ben je op zoek naar een stille plek om tot innerlijke rust en tot jezelf te komen? Ga dan naar de **Japanse tuin**. Midden in de stad tref je de grootste authentieke Japanse tuin van Europa aan. Een hoogtepunt is de bloei van de kersenbomen in de lente. Maar ook in de andere seizoenen is er veel in de tuin te zien, bijvoorbeeld de originele waterpartijen.

Maar waar Hasselt eigenlijk bekend om staat, is de **jenever**. Al sinds de middeleeuwen wordt er in Hasselt jenever gedestilleerd. Het **Nationaal Jenevermuseum** in Hasselt is het hele jaar door een attractie.

Wat is eigenlijk jenever?

Jenever is een sterke drank die van gerst, rogge en mais wordt gemaakt. Later wordt dan jeneverbes (Wacholder) toegevoegd. Jenever is de voorloper van de Engelse gin!

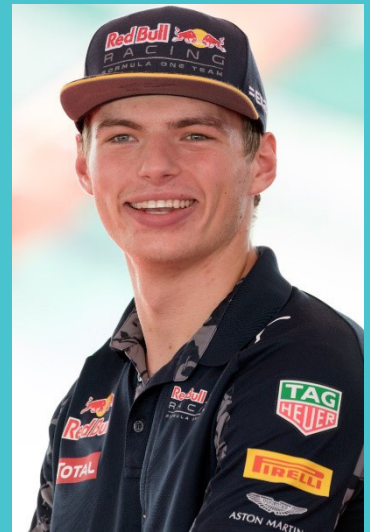
Sport in en uit België

Formule 1 en Max Verstappen

Max Verstappen (*1997) is tegenwoordig een van de meest bekende **formule 1-coureurs**. Maar dat hij in **Hasselt** is geboren is niet zo bekend.

De meeste mensen denken dat hij Nederlander is, maar hij heeft een Nederlandse vader en een Belgische moeder en heeft daarom ook de **Belgische nationaliteit**. Opgegroeid is hij in Bree (Belgisch Limburg), maar hij verhuisde al vroeg naar Monaco.

Omdat zijn vader ook een formule 1-coureur was, kon Max gebruik maken van de ervaring en connecties van zijn vader. Hierdoor kreeg hij een Nederlandse racelicentie en daarom rijdt hij in de formule 1 onder de Nederlandse vlag.

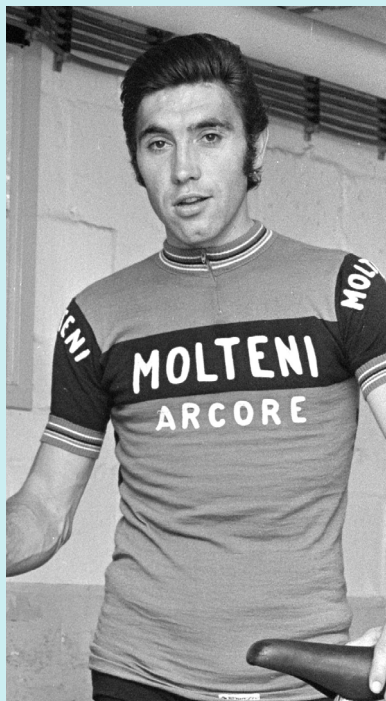

Wielrennen

Wielrennen is een van de populairste sporten in Vlaanderen. Een heleboel Vlamingen stappen zelf regelmatig op de fiets, maar nog meer mensen vinden het leuk om naar wielersportevenementen te kijken.

Het meest bekende wielreneevenement in Vlaanderen is de **Ronde van Vlaanderen**. Deze werd voor het eerst in 1913 gereden en is tot de dag van vandaag een van de belangrijkste wielrentochten in België.

De meest bekende Belgische wielrenner ooit is **Eddy Merckx**. Tussen 1963 en 1978 won hij 5 keer de Tour de France, de Giro d'Italia en de wielrenwedstrijd van Liège-Bastogne-Liège.

Opdracht

1) Max Verstappen, Lewis Hamilton en Sebastian Vettel zijn allemaal bekende hedendaagse coureurs. Welke betekenis hebben ze voor de nationale identiteit van hun fans? Waarom is Max Verstappen hier misschien bijzonder relevant?

Sport en identiteit

Max Verstappen en wielrennen zijn trouwens niet de enige hoogtepunten van het sportieve België. Zoals in de meeste andere landen is sport een belangrijk onderwerp voor de mensen. In 2010 was **13%** van de Belgen lid van een sportclub en actief aan het sporten.

Heel populair zijn **tennis, golf en biljart**. Maar vooral **voetbal** en **wielrennen** hebben een bijzondere aantrekkingskracht en kunnen mensen uit alle delen van België dichter bij elkaar brengen.

De Rode Duivels

Sinds het wereldkampioenschap voetbal in 2018 weet bijna iedereen wie de Rode Duivels zijn: het is de naam van het Belgische voetbalelftal. De grootste successen van de Rode Duivels liggen eigenlijk in het verleden, met een gouden medaille bij de **Olympische Spelen in 1920** en een **2e plaats bij het EK in 1980**. Meer recent is de **3e plaats bij het WK 2018** in Rusland. Als de Rode Duivels spelen, zijn Vlamingen en Walen trots op hun Belgisch elftal en vieren ze gezamenlijk als Belgen.

De Brabançonne

Als je nu denkt dat alles wat met België te maken heeft een beetje **ingewikkeld** is, wordt het nu nog ingewikkelder...

De **taalstrijd** is overal aanwezig: stel je voor dat de Rode Duivels op het voetbalveld staan, de wedstrijd gaat beginnen en het volkslied wordt gespeeld. In welke taal wordt er dan gezongen?

Opdrachten

- 2) Ga op zoek naar informatie op internet hoe het probleem van het volkslied tegenwoordig wordt opgelost.
- 3) Wat vind je ervan? Vind je het een goede oplossing? Waarom wel of waarom niet?
- 4) Heb je een idee voor een betere oplossing?

De Belgische identiteit

Tegenwoordig heb je in België **twee verschillende samenlevingen**: een Vlaamse en een Waalse. Er zijn drie talen en misschien vind je het verrassend maar de meeste Vlamingen en Walen zijn eentalig. Door de taalwetgeving uit de jaren **1930** is het ook niet echt nodig de andere taal te spreken omdat sindsdien de taalkwestie door elke gemeenschap apart wordt geregeld.

Sinds **1970** is de **cultuurpolitiek** een taak van de **taalgemeenschappen**. Dat betekent dat er nu drie verschillende onderwijssystemen in België zijn. En in Brussel heb je twee verschillende onderwijssystemen: een Nederlandstalig en een Franstalig systeem en beide systemen hebben nauwelijks aanrakingspunten.

De Belgische regering heeft dus weinig mogelijkheden om een gemeenschappelijke Belgische cultuur op te bouwen.

Vlaanderen is onbekend voor Walen en Wallonië blijft onbekend voor Vlamingen. Tussen de gemeenschappen heb je bijna geen **interregionale mobiliteit**: mensen uit Vlaanderen zoeken nauwelijks werk in Wallonië en andersom. Het is waarschijnlijker dat iemand uit Vlaanderen werk in Nederland of Duitsland zoekt dan in Wallonië.

Maar wat brengt mensen in België dan bij elkaar? Een mogelijkheid is **sport**: als de Rode Duivels spelen of als een Belgische sporter aan een event deelneemt, dan staan Vlamingen en Walen samen aan dezelfde kant.

Een andere belangrijke schakel tussen de gemeenschappen is de **koning**. De monarchie brengt Walen en Vlamingen dichter bij elkaar.

Interregionale mobiliteit betekent dat mensen niet alleen in hun eigen streek blijven maar ook naar een andere regio gaan verhuizen, werken of willen dat hun kinderen daar naar school gaan.

Waarom gaat een Belg op vrijdagmiddag via het raam het huis in? - Omdat het weekend voor de deur staat.

Aan dit voorbeeld kan je een beetje zien wat de **verhouding tussen Nederland en België** is. Voor veel Nederlanders is België een vreemd land. Belgisch Nederlands en Nederlands Nederlands stemmen voor een groot deel overeen maar zijn niet hetzelfde. De verschillen qua mentaliteit zijn overal aanwezig en een Nederlander in België valt steeds op. Vaak wordt Nederland als "**de grote broer**" gezien maar dat België zelf een land met een rijke cultuur en bewogen verleden is, wordt in Nederland vaak vergeten.

Opdrachten

5) Beschrijf waarom het lastig is om grip op de Belgische identiteit te krijgen.

6) Zie je dergelijke problemen in Duitsland? Welke andere problemen rond identiteit zie je in Duitsland?

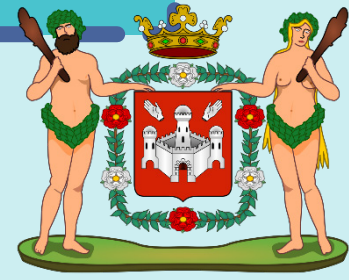
Antwerpen (Anvers / Antwerpen)

Stad aan de Schelde

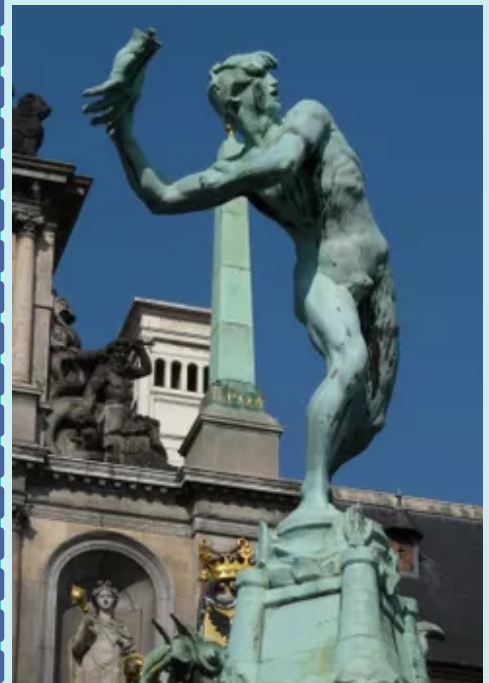
Volgens de **legende** heerste de reus Druoon Antigoon over Antwerpen en onderdrukte de bevolking. Van schippers vroeg hij tol en wie niet kon betalen, hakte hij een hand af. Maar de dappere Romeinse soldaat **Silvius Brabo** kon hem bedwingen en hakte de hand van de reus af. Zo werden Antwerpen en zijn bevolking bevrijd. Het standbeeld van Silvius Brabo op de markt in Antwerpen is een bezienswaardigheid van de stad. En de naam **Antwerpen** komt volgens de legende van “**hand werpen**”.

Anders dan vele andere grote steden in Europa werd het centrum Antwerpen niet verwoest tijdens de Tweede Wereldoorlog. Daarom zijn er nog vele oude gebouwen te bewonderen, die gedeeltelijk nog uit de middeleeuwen dateren. Sommige Antwerpse gebouwen maken deel uit van het **UNESCO werelderfgoed**. De op één na grootste stad van België is daarom ook een grote toeristische attractie. Bovendien zijn er talrijke mogelijkheden om te winkelen en lekker te eten.

Antwerpen is een belangrijke stad in velerlei opzicht: hier vind je de op één na grootste zeehaven van Europa. Veel kunstenaars van wereldniveau zoals Rubens, Anthony van Dyck en ook Pieter Bruegel en zijn zoons Pieter en Jan werkten in Antwerpen. De stad is ook het centrum van de wereldwijde **diamanthandel**.

provincie: Antwerpen
inwoners: 524.000

De haven van Antwerpen

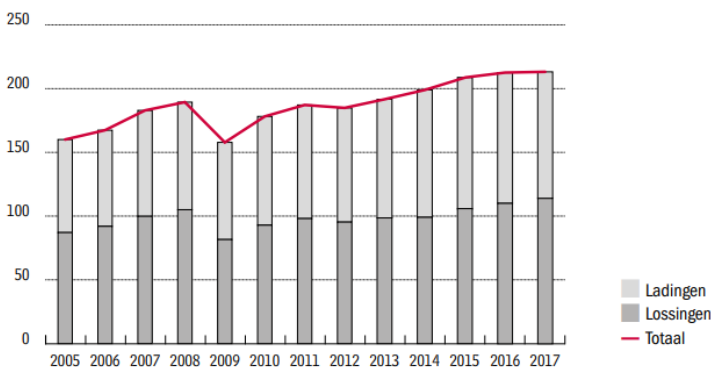
De haven van Antwerpen is het **economische centrum** van Vlaanderen. Hier vind je niet alleen de op één na grootste haven van Europa maar ook veel chemische bedrijven die hier produceren en vanuit Antwerpen hun goederen de hele wereld in sturen.

De locatie van de haven is een belangrijk voordeel: hij ligt 80 kilometer landinwaarts en biedt daarom goede mogelijkheden om goederen snel naar het Europese binnenland te transporteren.

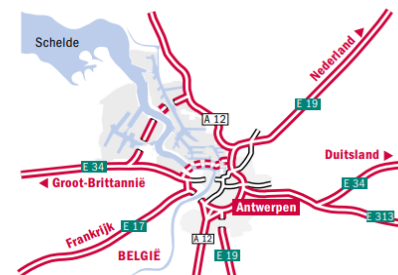
MARITIEM GOEDERENVERKEER HAMBURG-LE HAVRE RANGE

HAVEN	TON
1. Rotterdam	467.354.000
2. ANTWERPEN	223.655.000
3. Hamburg	136.476.000
4. Amsterdam	100.804.000
5. Bremen	73.104.000
6. Le Havre	71.932.000
7. Duinkerke	50.288.000
8. Zeebrugge	37.114.000
9. Zeeland Seaports	34.153.000
10. Gent	32.509.000
11. Wilhelmshaven	22.662.000

MARITIEM GOEDERENVERKEER (IN TON)

ANTWERPEN, DIRECTE AANSLUITING OP HET EUROPESE WEGENNETWERK

Lading kan “vracht” betekenen, maar in deze grafiek heeft het betrekking op het aan boord brengen van goederen.

Lossing betekent in deze context goederen van boord van een schip halen. De goederen worden dan weer op een ander vervoermiddel geladen.

Opdrachten

- 1) Beschrijf de afbeeldingen. Hoe heeft zich de haven ontwikkeld? Wat vind je hier bijzonder? Waarom?
- 2) Vergelijk het economische belang van de havens van Antwerpen en Rotterdam voor hun regio maar ook internationaal. Informatie kun je vinden op <https://www.portofantwerp.com/nl> en <https://www.portofrotterdam.com/nl>.

Federalisme en onafhankelijkheid?

Wapenspreuk van België:

L'union fait la Force – Eendracht maakt macht – Einigkeit macht stark

Een wapenspreuk is het **motto** van een land en toont aan wat een land bijzonder maakt.

Sinds 2013 is Bart De Wever burgemeester van Antwerpen. Hij is voorzitter van de partij “**Nieuw-Vlaamse Alliantie**” (N-VA), een Vlaams-nationalistische en **liberaal-conservatieve** politieke partij. Volgens de N-VA zijn Vlaanderen en Wallonië twee democratiën die steeds verder uit elkaar groeien. Daarom is het volgens de N-VA het beste om Vlaanderen en Wallonië te **scheiden**.

Maar er zijn ook initiatieven die willen dat België één staat blijft. De “**Belgische Unie-Union Belge**” (BUB) is een meertalige partij die voor België **één regering en één parlement** zonder gemeenschappen en gewesten wil.

In 2019 vond de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers (een deel van het Belgische parlement) plaats. Hierbij kreeg de N-VA de meeste stemmen, gevolgd door het Vlaams Belang. Op de derde plaats stond de Parti Socialiste. De BUB kreeg niet eens genoeg stemmen om ook maar één lid naar het parlement te kunnen sturen.

Opdrachten

- 3) Stel je voor dat jij in België zou mogen stemmen. Welke partij geniet jouw voorkeur? Ga online op zoek naar drie tot vijf argumenten die jouw keuze ondersteunen.
- 4) Onderzoek welke tegenargumenten de andere partijen kunnen hebben.

Nuttige links om informatie over de standpunten van de partijen te vinden:

<http://www.belgischeunie.be/>

<https://www.n-va.be/>

Populisme in België

Wat betekent eigenlijk “populisme” of “populist”? Er is **geen duidelijke definitie** van wat het nu precies is. Soms wordt het als **scheldwoord** gebruikt, soms gaat het om een **bepaalde manier van argumenteren** in het politiek debat of om een **ideologische politieke stroming**. Populisten kennen vaak geen scrupules om **nepnieuws als echte feiten te presenteren**. Dat is suggestief nieuws dat niet op gecontroleerde feiten berust, maar op de fantasie van iemand die deze fake-facts gebruikt om anderen te beïnvloeden.

In de politiek worden twee stromingen van populisme genoemd: **linkspopulisme** en **rechtspopulisme**. Beide richtingen hebben gemeen dat populistten vaak voor complexe problemen simpele antwoorden geven die niet noodzakelijk door feiten ondersteund zijn.

Drie aspecten kenmerken populistten:

- ze grenzen de eigen groep af (“wij” tegen “de anderen”)
- ze zijn tegen de rijke, machtige elite
- ze pleiten voor het volk als machthebbend (en bv. niet de vertegenwoordigers)

Voorbeelden voor linkspopulistische partijen zijn de Griekse Syriza en ook de voormalige Duitse partij PDS (nu Die Linke). In België heb je de Partij van de Arbeid van België / Parti du Travail de Belgique (PVDA-PTB) die de laatste jaren vooral in Wallonië stemmen krijgt. Nog bekender is de **rechtspopulistische tot rechtsextreme partij Vlaams Belang**, de opvolger van het **Vlaams Blok** (in 2004 verboden). De belangrijkste standpunten van deze partij waren de **onafhankelijkheid** van Vlaanderen en een **racistische houding** tegenover migranten. De politieke houdingen zijn haast niet veranderd en het Vlaams Belang profiteert van de groeiende scepsis tegenover de EU in bepaalde lagen van de bevolking.

Maar wat kan men doen tegen (rechts)populisten? Al in 1989 vormden in België de overige partijen een **“cordon sanitaire”**. Dat betekent dat alle andere partijen beloven om niet met het VB samen te werken en geen coalitie met die partij aan te gaan.

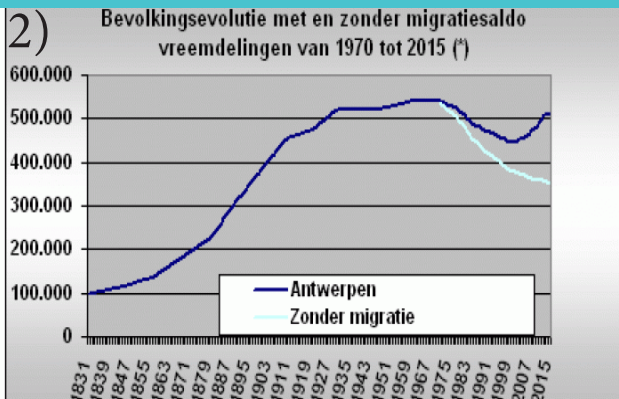
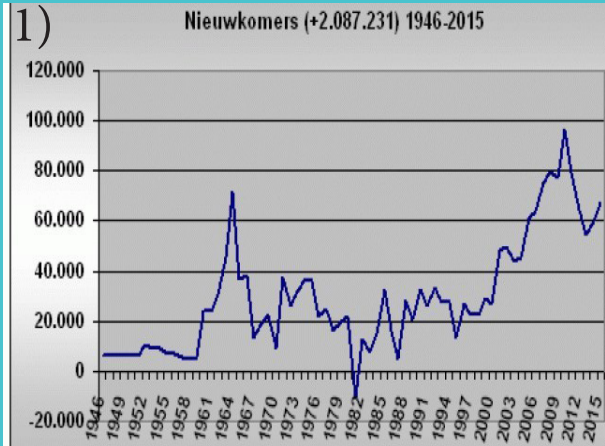
Bij de verkiezingen in 2019 kreeg het Vlaams Belang veel stemmen en kwam met 18 van de 150 zetels in het parlement. Maar in België zijn ook veel mensen die het niet eens zijn met de ideeën van het VB en met talrijke initiatieven een verrechtsing van de Belgische maatschappij willen tegenhouden.

Opdrachten

- 5) Bediscussieer de problemen in samenhang met het populisme. Waarom is het populisme een gevaarlijke manier om politiek te bedrijven?
- 6) Schrijf een lezersbrief in het Nederlands aan de redactie van een krant over de meest recente verkiezingsuitslag in België.

Migratie vandaag

Zoals je in de grafiek hiernaast kunt zien, komen er sinds 70 jaar **steeds meer mensen** naar België. Soms is de toestroom groter, soms wat kleiner. En zoals overal in de westerse wereld zijn er ook mensen die een probleem met de nieuwkomers hebben en de toestroom niet positief tegenover staan.

Maar zoals je in grafiek 2 ook kunt zien, zou bijvoorbeeld Antwerpen heel wat kleiner zijn als er geen migratie naar België was. En in de grafiek zijn natuurlijk niet de mensen te zien die tegenwoordig **Belgen** zijn, maar ooit migranten waren. Dit geldt ook voor hun nakomelingen.

Opdrachten

7) Kijk naar grafiek 1. In sommige jaren was de toename van nieuwkomers zeer groot, in andere juist veel kleiner. Wat kan daarvoor een verklaring zijn? Wat is er in deze periodes gebeurd? Ga op zoek en vat je resultaten voor je medecursisten samen.

8) In de tweede grafiek zie je hoe veel minder mensen er in Antwerpen zouden zijn als er geen migratie was. Beschrijf wat er alles zou veranderen als er zo veel minder mensen in België zouden leven. Denk ook aan werk, vrije tijd enz.

9) Kijk naar de karikatuur. Welk probleem wordt hier duidelijk? Leg de problematiek met eigen woorden uit.

Gent

provincie: Oost-Vlaanderen
inwoners: 260.300

De geboortestad van keizer Karel V

Als residentiestad van de graaf van Vlaanderen was Gent al in de middeleeuwen van centraal belang. De functie als gravelijke residentie kun je vandaag nog aan het **kasteel Gravensteen** zien. Ook het economische succes en de machtspositie van de stad hebben hun sporen in de stad nagelaten: door de lakenhandel werd Gent een rijke stad. Door deze rijkdom konden de Gentenaren prachtige gebouwen oprichten. Gent wordt ook de “stad met de drie torens” genoemd. De torens van het belfort, de St.-Baafskathedraal en de St.-Niklaaskerk zijn typisch voor het Gentse stadsbeeld.

In Gent werd ook **Karel V** (1500-1558) geboren, de latere keizer van het Heilige Roomse Rijk.

Hoe sterk de positie van Vlaanderen en Gent tijdens de middeleeuwen was, kun je ook nog aan andere dingen herkennen: zo gebruik je in die tijd in Europa de formulering dat iemand “flämelt” als hij zich voornaam gedraagt.

De Universiteit Gent

– met symboolkracht voor heel Vlaanderen

De afkorting UGent staat voor **Universiteit Gent**. Maar het zou ook voor “uniek in Gent” kunnen staan. Wat vandaag als vanzelfsprekend aangenomen wordt, was enkele decennia geleden nog een uitzondering, want vroeger kon je in België alleen een studie in het Frans volgen en niet in het Nederlands.

In 1817 – dus onder de heerschappij van Nederland – stichtte de Nederlandse koning Willem I de Universiteit van Gent. Gent was op dat moment de enige stad met een universiteit in het **zuiden van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden**. Nederlandstalige universiteiten bestonden tot 1817 alleen maar in het noordelijke deel van de lage landen. Met de Gentse universiteit wilde de koning de intellectuele beweging in het Zuiden steunen. (Meer informatie over die beweging vindt je in deel 1 op bldz. 4 en 12.)

Na de **Belgische Revolutie** werd de Gentse universiteit onder het Franstalige bestuur van België **Franstalig**. Later probeerde de **Vlaamse Beweging** de universiteit weer te **vernederlandsen**. De UGent (toen nog Rijksuniversiteit Gent) werd tot centraal object in de taalstrijd. Telkens probeerden de Vlamingen aan “hun” universiteit de **onderwijsstaal Nederlands** weer in te voeren. In 1930 bereikte de Vlaamse Beweging haar doel: de **Universiteit Gent** werd weer **Nederlandstalig**. Ze is de eerste universiteit in België waar onderwijs in het Nederlands gegeven werd. Dit succes is cruciaal voor het verdere verloop van de taalstrijd.

UNIVERSITEIT
GENT

Opdrachten

- 1) De slogan van de UGent is “Durf Denken!”. Interpreteer deze slogan met betrekking tot de symbolische functie van de universiteit in de taalstrijd.
- 2) Schrijf een argumentatie voor de vernederlandsing van de UGent vanuit het perspectief van een Vlaming in het jaar 1930.
- 3) Verzamel informatie over de verschillen tussen studeren in Duitsland en in België. Vat de belangrijkste verschillen samen in een informatieve tekst.

Onderwijs in België

Met de **derde staatshervorming** van 1988/1989 werd het **onderwijs aan de gemeenschappen** toegewezen. Dat betekent dat iedere gemeenschap zelf mag beslissen hoe het onderwijs wordt geregeld. Hierdoor heb je in België drie verschillende onderwijssystemen.

Om toch te garanderen dat iedereen in België een vergelijkbare opleiding krijgt, bestaat er een **gezamenlijk kader** voor alle drie gemeenschappen: de **leerplicht** voor alle Belgische leerlingen begint met het 5e en eindigt met het 18e levensjaar. De basisschool duurt zes jaar en het voortgezet onderwijs begint in het 7e jaar en eindigt in het 12e jaar. Het onderwijs vindt meestal zowel 's morgens als 's middags plaats. Alleen op woensdagmiddag is er geen les.

Binnen dit kader mogen de gemeenschappen zelf kiezen hoe ze hun onderwijs regelen.

In alle gemeenschappen bestaan **confessionele** (katholieke) **scholen** en **niet-confessionele scholen**. Vaak geldt het onderwijs van confessionele scholen als veeleisender.

Het **taalonderwijs** is in iedere gemeenschap anders geregeld. In het **Duitstalige gebied** wordt eerst **Frans** geleerd en later Nederlands. In **Wallonië** leren de leerlingen eerst **Engels** en als ze willen, kunnen ze later ook Nederlands kiezen. Het onderwijs in het Nederlands is aan vele Waalse scholen niet verplicht. In **Vlaanderen** leren de kinderen vanaf het vijfde jaar **Frans**.

Lange tijd bestond nauwelijks interesse bij Walen om Nederlands te leren, waardoor er veel Walen waren die (bijna) geen Nederlands konden spreken of lezen. En ook veel Vlamingen hadden geen interesse om Frans te leren en spraken **beter Engels dan Frans**. **Tegenwoordig** is de situatie aan het **veranderen**: meer Waalse ouders willen dat hun kinderen Nederlands leren, en kiezen bewust voor een Nederlandstalige school in Wallonië. Ook in Vlaanderen erkent men de voordelen van meertalige werknemers en er wordt weer meer aandacht besteed aan het Frans.

BSO

Beroeps secundair onderwijs

KSO

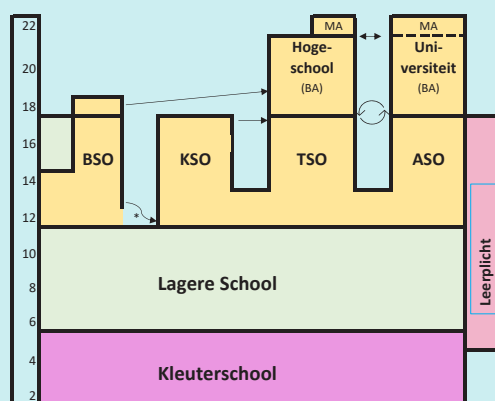
Kunst secundair onderwijs

TSO

Technisch secundair onderwijs

ASO

Algemeen secundair onderwijs

Opdrachten

- 4) Maak een grafiek over het Duitse onderwijssysteem in NRW. Vergelijk het Duitse en het Belgische systeem. Wat zijn overeenkomsten en waar zijn er verschillen?
- 5) Meertalig zijn is vooral in een drietalig land zoals België een voordeel. Geef argumenten waarom het ook in een eentalig land zoals Duitsland een voordeel is om meer dan een taal te kunnen spreken.

School op z'n Belgisch

Dat het onderwijs in België anders georganiseerd wordt dan in Duitsland is net al uitgelegd. Maar hoe is het eigenlijk voor scholieren om in België naar school te gaan? Zijn er grote verschillen qua mentaliteit of onderwijsstijl? In vergelijking met Duitse (en Nederlandse) scholen liggen de eisen wat betreft **discipline** en **vlijt** hoger en zijn de regels hoe scholieren zich moeten gedragen eerder strenger. Ook de lessen zelf vragen veel van de leerlingen: de onderwijsstijl is – vooral op de katholieke (privé)scholen – vrij **conservatief** en **veeleisend**. De leerlingen moeten veel uit het hoofd leren en er zijn veel tentamens en toetsen voor Belgische leerlingen. Per onderwijsjaar zijn er drie tentamenperiodes à 2 weken. Dan wordt de kennis van de leerlingen schriftelijk getoetst. Bovendien zijn er **wekelijkse toetsen** en ook nog **toetsen tussendoor**. Niet alle toetsen worden van tevoren aangekondigd. Het komt vaak voor dat leerlingen al de volgende dag overhoord worden over de lesstof van de dag daarvoor.

Er wordt ook vaker gesteld dat leerlingen in België meer moeten **reciteren** wat ze uit een syllabus of lesboek hebben geleerd, terwijl je in Duitsland (en vooral in Nederland) ook als leerling al wordt geacht om vooral kennis toe te passen.

Ouders in de Nederlands-Belgische grensstreek (maar ook in Duitsland) kiezen soms een Belgische school voor hun kinderen. Ze vinden namelijk de mogelijkheid aantrekkelijk om de kinderen **dagelijks langer op school** te kunnen laten.

Een schooldag begint normaal gesproken om 8.30 uur of 9 uur en duurt inclusief een middagpauze tot laat in de middag, in totaal **zo'n 8 of 9 uur**. Kinderen mogen in België ook al vanaf een leeftijd van 2 ½ jaar naar school, wat dan eerder een kleuterklas (of Vorschule) is. Bovendien zien ouders de **strengere discipline** en de **duidelijkere structuur** en **regelmaat** van Belgische scholen als groot voordeel.

Ook het Belgische onderwijsniveau wordt hoger beoordeeld. Ouders hebben het gevoel dat hun kinderen op een Belgische school meer leren en strenger en beter worden opgeleid. In **internationale vergelijkingen** scoort België wat de kennis en vaardigheden van scholieren betreft al jarenlang hoog. Het Belgische systeem lijkt dus **succesvol** te zijn. Vooral in Vlaanderen wordt dan ook veel geld in het onderwijs geïnvesteerd.

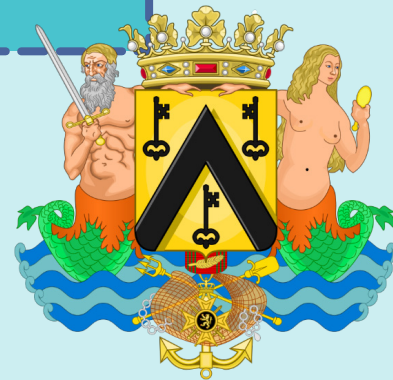
Opdrachten

- 6) Vergelijk hoe het onderwijs in Duitsland en in België wordt gegeven. Welke voor- en nadelen zie je bij de verschillende onderwijssystemen? Begrijp je waarom Nederlandse of Duitse ouders een school in België kiezen voor hun kinderen?
- 7) Geef een commentaar op ouders die hun kinderen naar een Belgische school sturen. Wat vind je er zelf van?

Oostende

provincie: West-Vlaanderen
inwoners: 71.330

Koningin der Badsteden

Als je aan Oostende denkt, denk je in eerste instantie aan de **zee**. De stad heeft alles wat met een mooie strandvakantie te maken heeft: brede stranden om te ontspannen en te zonnen, een lange strandpromenade, een jachthaven, zee om in te zwemmen en heel veel watersportclubs.

Genieten aan het water heeft in Oostende een vrij lange traditie. Het badtoerisme deed zijn intrede aan het begin van de 19e eeuw. Door de spoorlijnen konden de mensen sneller langere afstanden afleggen en zo de zee bereiken. In eerste instantie was deze luxe voorbehouden aan mensen uit de hogere klasse, maar naarmate de welvaart toenaam, werd het badtoerisme voor iedereen aantrekkelijk.

Het **badtoerisme** in Oostende groeide omdat de stad een goede verbinding met de grotere steden zoals Brussel en ook de Duitse stad Keulen had. Daardoor konden mensen makkelijk naar Oostende komen om er een dag, of ook een paar meer, te ontspannen.

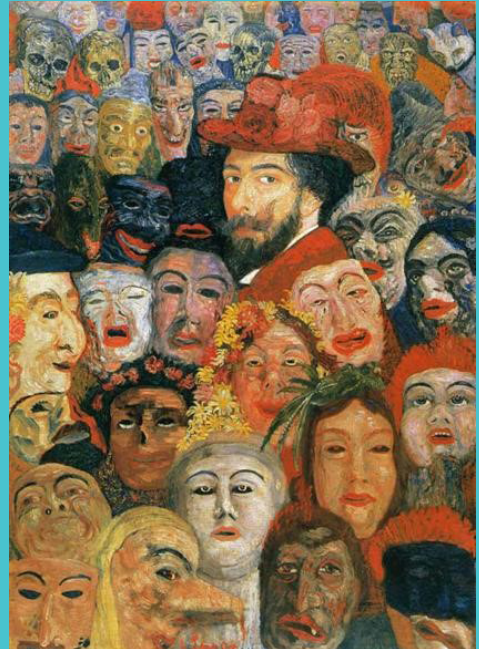
Natuurlijk waren er ook hoogte- en dieptepunten in het toerisme. Tijdens **de twee wereldoorlogen** ging het bijvoorbeeld heel slecht met Oostende. Veel gebouwen werden vernield. Maar na de Tweede Wereldoorlog werd Oostende weer opgebouwd. Sindsdien komen er steeds meer toeristen en in verband daarmee ook steeds meer **horecagelegenheden** in Oostende.

Wat betekent eigenlijk **horeca**? **Horeca** is een letterwoord uit hotel-restaurant-café. En dit wordt er ook mee bedoeld: alles wat daarmee te maken heeft, voornamelijk eten, drinken, bediening etc.

Een beroemde Oostendenaar

Een man die ook onder de indruk van de zee bij Oostende was, was de **bekende kunstenaar James Ensor**. James Sidney Ensor werd op 13 april 1860 geboren als zoon van een Engelse vader en een Belgische moeder. De ouders werkten in de toerismesector. Ze hadden een winkel en verhuurden kamers aan gasten. Na zijn schooltijd studeerde Ensor aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Brussel. In deze tijd leerde hij vele kunstenaars kennen. Rond 1880 was het tijd voor zijn **debuut** en werd hij heel snel populair. Maar hij hield niet alleen van schilderen. Hij **tekende, schreef** en **componeerde** ook graag.

Ensor bleef tot zijn dood op 19 november 1949 in Oostende wonen. Hij is beroemd voor zijn carnevaleske maskers en schilderde ook landschappen zoals het gezicht op de vuurtoren van Oostende (zie afbeelding links, de „Daken in Oostende“). Tot op heden zijn de werken van Ensor populair.

Wil je nog meer over James Ensor weten? Ga naar:

<http://jamesensor.vlaamsekunstcollectie.be/nl>

Opdrachten

- 1) Ben je al een keer in Oostende geweest of wil je er graag een keer naartoe? Waarom? Waarom niet?
- 2) Als je in Oostende zou zijn, wat zou je er graag willen doen? Verzamel activiteiten en bezienswaardigheden die je in Oostende niet mag missen.
- 3) Plan een weekend in Oostende! Wat wil je er met wie doen en waarom? Maak een lijstje! Let ook op de financiering.

Klimaatverandering in België

Natuurlijk is het niet altijd zo'n lekker weer als Oostende het graag zou willen hebben. Zoals alle andere landen is ook België getroffen door de **klimaatverandering**. De Belgische kust hoort bij de provincie West-Vlaanderen en is niet langer dan 67 km. Door de bedreiging van het stijgende zeeniveau zijn er in de laatste jaren allerlei ideeën ontstaan om de kust te beschermen. Sommige voorstellen lijken vreemd zoals je in dit krantenbericht kan lezen:

Gemeenten ten westen Oostende laten overstromen om rest van kust te redden?

Door de klimaatverandering dreigt de Noordzee tegen 2100 met meer dan een meter te stijgen. Alle gemeenten ten westen van Oostende opgeven en volledig laten overstromen is een optie om de rest van de Belgische kust te beschermen.

De Noordzee dreigt door de klimaatverandering tegen 2100 meer dan een meter te stijgen. Om het kustlandschap te beschermen, moeten drastische keuzes worden gemaakt. Alle gemeenten ten westen van Oostende opgeven en volledig laten overstromen is volgens De Standaard en Het Nieuwsblad een van de opties die op tafel ligt.

De mogelijkheid om De Panne, Koksijde, Veurne, Nieuwpoort en Middelkerke onder water te laten staan is een van de vier scenario's in de studie Metropolaan Kustlandschap 2100. [...] De bedoeling is om na te gaan wat er met de Belgische kust moet gebeuren om ze te beschermen tegen de zeespiegelstijging.

Joachim Declerck, architect en een van de auteurs van de studie, wijst er wel op dat dit de meest extreme variant is. „Bij de andere varianten worden Nieuwpoort en De Panne wel gespaard en wordt hun grondgebied versterkt met verhoogde dijken en beschermende muren“, zegt hij. [...] (Belga/AVE)

Opdrachten

- 4) Lees het knipsel van het krantenbericht en vat de inhoud samen.
- 5) Beoordeel het idee alles ten westen van Oostende te laten overstromen. Wat kunnen voor- en nadelen zijn?

Belgische jeugd voor het klimaat

Zoals in vele andere landen vinden in navolging van **Greta Thunberg** ook in België verschillende acties voor het klimaat plaats die georganiseerd zijn door de Belgische jeugd. Heel populair zijn de **#fridaysforfuture** demonstraties. Maar ook donderdags gaan studenten en leerlingen graag de straat op om voor een meer klimaatvriendelijke politiek te demonstreren.

#fridaysforfuture zijn geïnspireerd door de inmiddels volwassen **Greta**. Ze komt uit Zweden en is zelf klimaatactiviste. Eerst was ze bij het demonstreren helemaal alleen. Ze stond in haar eentje voor het parlamentsgebouw in Stockholm met haar schooltas en een stuk karton, met daarop de woorden **schoolstaking voor het klimaat**. Maar dat veranderde! Er gingen wereldwijd duizenden leerlingen tijdens hun schooltijd de straat op en demonstreerden samen voor een betere bescherming van het milieu en het klimaat.

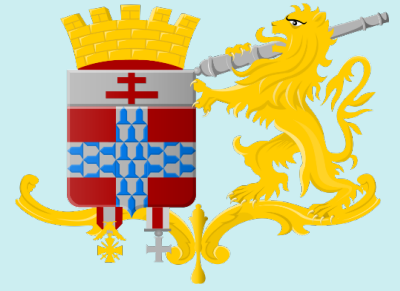

Opdrachten

- 6) Wat denk je over dit soort acties? Zijn ze belangrijk? Waarom al dan niet? Geef een commentaar op het thema.
- 7) Deze demonstraties vonden tijdens schooltijd plaats. Maar eigenlijk is er toch leerplicht? Leg uit waarom je vindt dat de demonstraties desondanks zouden moeten worden toegestaan. Hoe zouden politici en leraren moeten reageren?

Ieper

provincie: West-Vlaanderen
inwoners: 35.000

In Flanders Fields

Ieper was in de middeleeuwen een **belangrijke en rijke stad**. Toen behoorde de stad samen met Gent en Brugge tot het trio van de belangrijkste steden van Vlaanderen. De **machtspositie van de steden** in Vlaanderen was, toen vooral op economisch vlak, heel groot. Anders dan in andere Europese landen kenden de Vlamingen in hun steden destijds al **stadsrechten** en er was een sterke burgerij. De invloed van de burgerij en de vrije steden was buitengewoon groot.

De voormalige bloei van Ieper zie je vandaag de dag terug aan de bezienswaardigheden: bekend is vooral de **Lakenhal van Ieper**, die als Unesco-werelderfgoed beschermd wordt. De Lakenhal is ook symbool van de vroegere functie en positie van Ieper. Laken uit Ieper werd hoog gewaardeerd. Met zijn lakenindustrie maakte Ieper deel uit van de **Vlaamse Hanze** en de in Vlaanderen bloeiende handel. De Vlamingen dreven vooral handel met de **Engelse wolindustrie** en dat met groot succes.

De Lakenhal van Ieper is een voorbeeld van de economische successen van Vlaanderen en hoe deze successen zich weerspiegelen in de architectuur en de kunst. Er werden niet alleen mooie kerken gebouwd, maar ook prachtige wereldlijke gebouwen. Tegenwoordig vind je in de Lakenhal van Ieper het **In Flanders fields-museum**. Dit museum geeft informatie over Ieper tijdens de Eerste Wereldoorlog. De oude gebouwen die je tegenwoordig in Ieper ziet, zijn namelijk niet meer origineel. Rond Ieper vonden tijdens de Eerste Wereldoorlog meerdere grote veldslagen plaats en de stad werd grotendeels verwoest. Hierover gaat ook **In Flanders Fields** van John McCrae, een van de meest beroemde gedichten over de Eerste Wereldoorlog. Het enige wat er nog kon groeien op het platgeschoten land waren klaprozen.

*In Flanders fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.*

De Eerste Wereldoorlog: Verdrietige tijd in een rijke stad

Ypern 100 Jahre nach der Zerstörung

Das belgische Ypern wurde im Ersten Weltkrieg völlig von den Deutschen zerstört. Die überlebenden Bürger bauten es wieder auf – so wie vor 1914. Jeden Abend wird dort an Gefallene und Verschwundene erinnert.

Vier bis fünfmal im Jahr spielt er hier seine Melodie. Rudy Verbeek nennt sich der Black Gaelic Piper. Heute steht er in der Nähe des Menin Gate. Am großen weißen Stadttor wird jeden Tag um 20 Uhr der fast 25.000 im Krieg gefallenen Soldaten gedacht, deren Leichen man nie gefunden hat.

Fast 200 Menschen haben sich an diesem Abend versammelt, Besucher und Einwohner, die der Melodie Rudy Verbeeks lauschen. „Das Lied heißt Hector the Hero und ist von 1903“, sagt er. [...]

Mit Brandbomben zerstörten die Deutschen die Stadt

Ypern ist eine Stadt mit einer großen Vergangenheit. Die gotische Tuchhalle war am Ende des 13. Jahrhunderts das größte nicht religiöse Bauwerk der Welt. Seine Lage machte Ypern durch die Jahrhunderte hindurch für alle Kriegsparteien interessant: Da es nahe an der französischen Grenze liegt, diente es als Garnisonsstadt für die französische Armee.

Doch der 22. November 1914 hat für die Stadt alles verändert, sagt der Historiker Piet Chielens: „Da die deutsche Armee die Stadt nicht einnehmen konnte, wollte sie um jeden Preis verhindern, dass Franzosen und Briten sie als Winterquartier nutzen.“

Mit Brandbomben zerstörten die Deutschen die Stadt. Die Kathedrale und die Tuchhalle gingen in Flammen auf.

Ypern sollte aussehen, wie es vor 1914 ausgesehen hat

95 Prozent der Stadt wurde zerstört. Von den 35.000 Einwohnern blieben während des Krieges nur 8000 in der Stadt. Nach dem Krieg kehrte etwa die Hälfte der Ypener zurück in die Trümmer. „Die Menschen, die zurückgekehrt sind, waren so schockiert von der Vorstellung, dass man möglicherweise die Stadt nicht wieder aufbauen würde“, sagt Chielens. „Sie haben sich dann dafür entschieden, die Stadt originalgetreu wieder aufzubauen. Ypern sollte mehr oder weniger so aussehen, wie es vor 1914 ausgesehen hat.“ Bereits 1930, also zwölf Jahre nach dem Krieg, war Ypern wieder hergestellt. [...]

Der Krieg ist überall präsent

Im heutigen Stadtbild mit seinen einmaligen gelben Backsteinfassaden im neogotischen Stil sieht man den Krieg nicht mehr, aber er ist dennoch überall präsent. In Museen und Ausstellungen, auf den zahllosen Friedhöfen in und um Ypern und in den Köpfen der Menschen.

Der ehemalige Lehrer Frans Lignel erinnert sich an seine Kindheit in den 50er-Jahren: „Wir wohnten in der Hospitalstraße in unserem Dorf und auf der anderen Seite war ein Friedhof. Als Kinder durften wir da nicht hingehen und spielen.“ Das sei ein heiliger Platz gewesen, wo sie sehen konnten, dass viele Menschen dort hingekommen seien. „Höchstwahrscheinlich waren es Briten. Sie waren traurig und gingen weinend zurück zu ihren Autobussen. Wir waren so etwa sechs Jahre alt, und fragten unsere Mutter, warum diese Menschen weinten, und sie sagte, das sei wegen des Krieges.“

Noch heute kommen die Menschen aus aller Welt an das Menin Gate, wo die Namen Tausender vermisster Soldaten eingraviert sind. Die Besucher kommen unter

anderem aus Neuseeland, aus Kanada, aus Großbritannien, Deutschland und Frankreich. Abends stehen sie am weißen Stadttor und manchmal spielt dann Rudy Verbeek, der Black Gaelic Piper.

Quelle: <https://www.tagesschau.de/ausland/weltkrieg1-ypern-100.html>

Opdrachten

- 1) Lees de bovenstaande tekst. Een Nederlandse vriend wil graag weten wat er in het artikel staat. Vat het artikel voor je vriend in het Nederlands samen.
- 2) Verzamel informatie over de betekenis van de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen. Analyseer dan in hoeverre je deze betekenis in het Duitse artikel terugvindt.

Niet veel tijd om door te ademen: De Tweede Wereldoorlog begint

Het was in de vroege ochtend van 10 mei 1940 dat de Duitse troepen over de Nederlandse, Luxemburgse, Franse en ook Belgische grens trokken. Na slechts **18 dagen** moest België capituleren. In deze veldtocht zijn naar schattingen ongeveer **12.000 Belgen** omgekomen. Van de Belgische soldaten kwam een derde (220.000) in Duits krijgsgevangenschap. In deze tijd probeerden rond vier miljoen Belgen te vluchten, maar dit lukte vaak niet. Na de Belgische capitulatie werden de Duitse soldaten ondergebracht in Belgische huizen (inkwartiering), waardoor de Belgen minder ruimte in hun eigen huis hadden of ook zelfs moesten verhuizen om ergens anders een plek te vinden waar ze konden wonen. Afgezien van de ruimtelijke beperking was het leven ook vol van restricties. De organisatie van voedsel, kleding, producten voor persoonlijke hygiëne en steenkool werd door middel van zegeltjes die in winkels gebruikt konden worden, gereguleerd. Vaak waren er te weinig levensmiddelen, en moesten nooddiensten de burgers helpen.

Desondanks ging het leven tijdens de Tweede Wereldoorlog in België gewoon door. Er was nog steeds tijd voor ontspanning en vrijetijdsbestedingen. Tevens werd er door Vlaamse en Waalse fascistische partijen op politiek en soms ook op militair gebied met de Duitsers samengewerkt. Bovendien werden er ook werkzaamheden voor de bezetter uitgevoerd. De Belgen die met de Duitsers samenwerkten, worden ook “de zwarten” genoemd. Daarentegen zijn “de witten” de verzetsstrijders. Het Belgische verzet was niet heel groot in vergelijking met bijvoorbeeld het Nederlandse verzet, maar desondanks probeerde men wel iets tegen de Duitsers te doen.

Daarentegen zijn “de witten” de verzetsstrijders. Het Belgische verzet was niet heel groot in vergelijking met bijvoorbeeld het Nederlandse verzet, maar desondanks probeerde men wel iets tegen de Duitsers te doen.

In 1944 werd België uiteindelijk bevrijd door de geallieerden. Na de bevrijding werden “de zwarten” opgepakt. Niet zelden werden deze mensen dan **publiek gestraft** voor hun samenwerking met de Duitsers.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn in België veel **slachtoffers** gevallen. Schattingen gaan uit van tussen 85.000 en 100.000 slachtoffers in totaal, onder wie 25.000 joden.

Niet alleen in België maar ook in Nederland was het leven voor de joodse bevolking bedreigend en gevaarlijk. Wil je meer weten over het leven van joden in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog, lees dan *Todesfuge* van Paul Celan (<https://celan.nl/>) of kijk naar de *Drillingsberichte* (<http://www.ru.nl/drillingsberichte>).

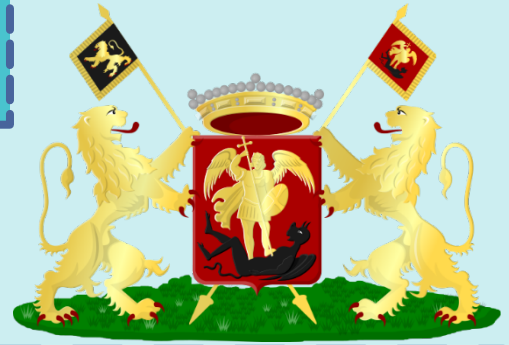
Opdrachten

- 3) Schrijf een dagboeknotitie over hoe een Belgische familie de inkwartiering van Duitse soldaten heeft moeten ervaren.
- 4) Zoek informatie over het verzet in Nederland en in België op. Wat valt op? Wat kunnen redenen voor het verschil zijn?
- 5) Geef een commentaar op “de zwarten”. Wat denk je over hun gedrag en wat denk je over de publieke bestraffingen?

Brussel

Bruxelles/Brüssel

provincie: –
inwoners: 1,1 mln.

Hoofdstad van Europa en van het koninkrijk België

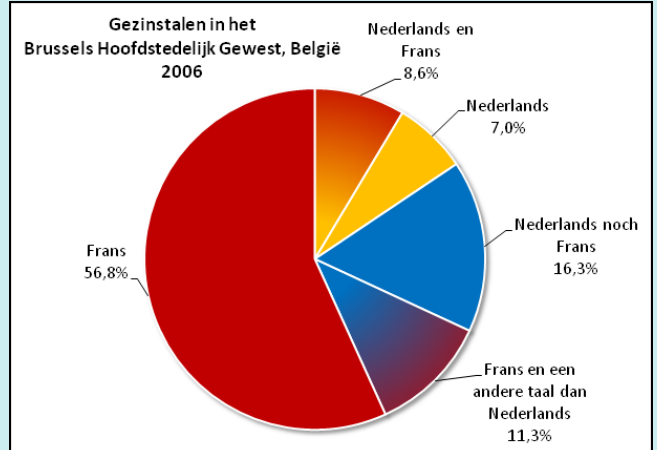
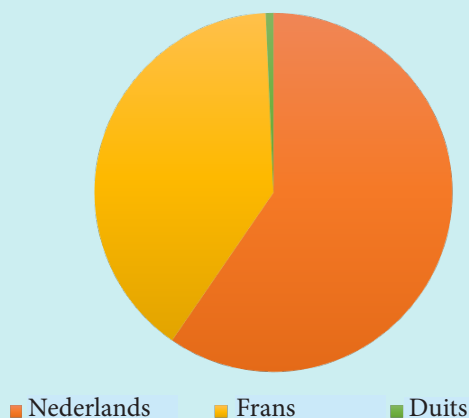
In de middeleeuwen was Brussel de hoofdstad van het **hertogdom Brabant**. Sinds 1831 is Brussel de hoofdstad van het koninkrijk België en sinds 1992 ook de facto de **hoofdstad van Europa!** In Brussel zetelt de **Europese commissie** (waar België al sinds 1958 lid van is) en ook de **NAVO**, de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. Tegenwoordig is Brussel een heel moderne en grote stad, maar de stad is ooit klein begonnen. Het is niet helemaal duidelijk sinds wanneer er al mensen in Brussel leven. Uit archeologisch onderzoek in het centrum van de stad blijkt dat dit gebied al tijdens de **steentijd** werd bewoond. Brussel is dus al heel oud!

Door de tijden heen is er het een en ander in Brussel veranderd. Inmiddels is van de 1,1 mln. inwoners van deze metropool bijna 30% migrant. Daardoor is **meertaligheid** een natuurlijk gegeven. En de diversiteit van de verschillende thuistalen of gezinstalen in Brussel blijft maar toenemen. Afgezien van al die verschillende talen is Brussel sowieso een uniek taalgebied: Brussel ligt namelijk in het **Nederlandse taalgebied**, maar is **officieel tweetalig: Nederlands en Frans**. In de praktijk spreken er echter veel meer mensen Frans dan Nederlands.

Opdrachten

1) Verzamel ideeën waarom Frans in Brussel de grootste taal is, hoewel de stad midden in het Nederlandse taalgebied ligt en eigenlijk tweetalig zou moeten zijn.

2) Schrijf met behulp van je notities uit opdracht 1 een commentaar over de talige situatie van de stad Brussel.

Kasteel Te Laken

Het **Kasteel van Schonenberg Te Laken** in Brussel werd ontworpen door de Franse architect Charles de Wailly, maar uiteindelijk gebouwd door de Zuid-Nederlandse architect Louis Motoyer. De bouw duurde van 1781 tot 1785.

Gedurende de **Franse tijd** was het kasteel een residentie van **Napoleon Bonaparte**. Na de Franse periode werd het kasteel telkens weer verbouwd en vergroot. Uiteindelijk was de residentie dan eigendom van **Leopold I, de eerste koning van België**. Tot op heden mag de koninklijke familie in het kasteel wonen, maar het is nu **eigendom van de Belgische staat**.

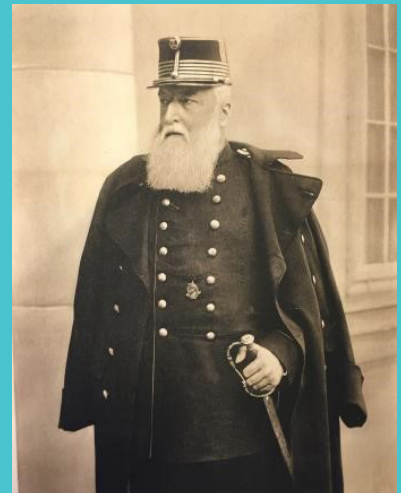

Ken je eigenlijk het lange proces van het ontstaan van België en weet je waarom België nu onafhankelijk is? Voor een kort overzicht kan je naar Youtube gaan: https://www.youtube.com/watch?v=mG5pk_50krg.

Wie was Leopold II?

Leopold II werd op 9 april 1835 in Brussel geboren. Na zijn huwelijk met Maria-Henriette van Habsburg-Lotharingen (met wie hij ook vier kinderen kreeg) werd Leopold II in 1865 de **tweede koning van België**. Hij wilde graag een Belgische kolonie opbouwen, wat hem lukte in het Afrikaanse land Kongo. In 1885 erkende de Conferentie van Berlijn Kongo als Vrijstaat met Leopold II als staatshoofd. De vrijstaat was toen het persoonlijk bezit van Leopold II, maar zijn heerschappij was **bruut en wreed**, wat verschillende onderzoekers ook aan het licht wisten te brengen.

Door internationale druk werd in Brussel de **campagne tegen slavernij in Afrika** opgericht. Maar Leopolds II reputatie in het buitenland werd desondanks slechter omdat de gruwelijkheden niet onopgemerkt bleven. Daarom zond hij een **internationale onderzoekscommissie** naar Kongo. Die commissie zag wel de verbeteringen betreffende de slavernij, maar ze vonden ook nog steeds vele misstanden. In 1908 werd de Vrijstaat Kongo eigendom van België en kreeg een nieuwe naam: Belgisch-Kongo. Pas in 1960 werd de kolonie onafhankelijk en heet nu Democratische Republiek Congo (met c!). Maar dat beleefde Leopold niet meer.

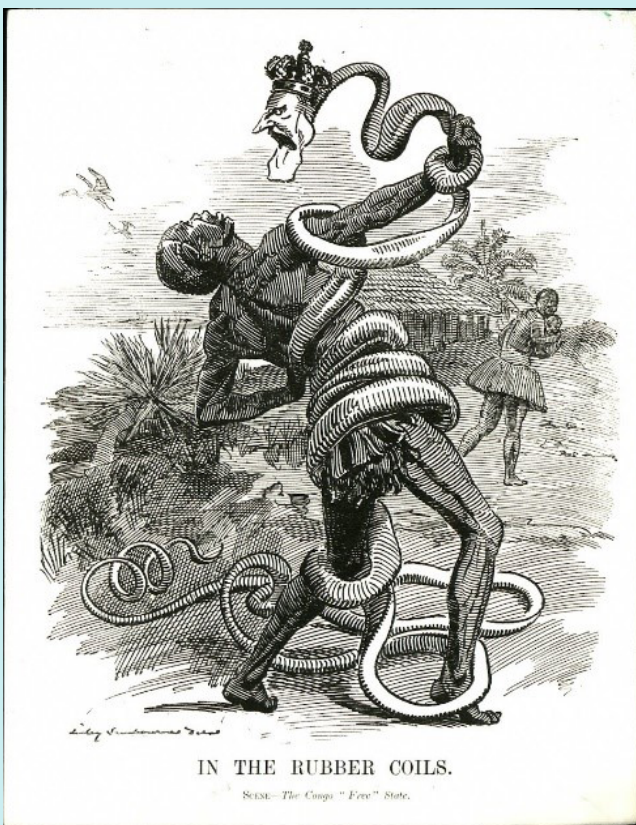

Belgische koloniën

Leopold II was in Afrika op zoek naar een geschikt gebied voor een Belgische kolonie en gaf Henry M. Stanley, die een **bekende ontdekkingsreiziger** in Afrika was, de opdracht het gebied op te bouwen en economisch te exploiteren.

De winst uit de Belgische koloniën was vooral gebaseerd op de verkoop van **rubber**. Mannen uit verschillende dorpen in Kongo moesten rubber oogsten en aan de Belgische staat geven. Ze kregen er geen geld voor, maar moesten **als dwangarbeiders werken**. De **Belgische overheid** trad hard op tegen de inheemse bevolking en maakte gebruik van **wrede straffen** om de mannen te dwingen steeds meer rubber te leveren.

Om **rubber te kunnen produceren** moest het **sap** van de **rubberboom** gedroogd worden. Om dat te bereiken moesten de arbeiders hun **lichaam** met rubber **insmeren**. Meestal gebruikten ze daarvoor de armen, heup en borst. Als de siroop dan gedroogd was, konden ze de massa van hun lichaam trekken. Deze manier om de rubber te verkrijgen was **bijzonder pijnlijk**.

Opdrachten

3) Welke landen waren ooit koloniën van België? Vergelijk de Belgische koloniën met de Nederlandse en Duitse koloniën. Wat valt op?

4a) Geef een commentaar op de teksten over het slavenwerk. Hoe kon het zo voorkomen? Kan zo iets nog een keer gebeuren?

4b) Gebeurt het tegenwoordig nog ergens op de wereld? Wat moeten we doen om zo iets te voorkomen?

5) Kijk naar de karikatuur „De Kongo in de wurggreep van koning Leopold II“. Vergelijk de karikatuur met jouw resultaten uit 3 en 4.

De eerste wereldtentoonstelling na de Tweede Wereldoorlog: Expo 58

Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben de relaties tussen de verschillende landen sterk geleden. De **wereldtentoonstelling in Brussel** was een kans om dit weer te veranderen. België probeerde dit onder het motto „**Balans van een wereld voor een menselijker wereld**“.

De tentoonstelling werd een groot succes. Vanaf **17 april** tot en met **31 oktober 1958** kon men de expositie bezoeken. Meer dan **41 miljoen mensen** kwamen naar Brussel om de Expo 58 te bezoeken. Het aantal bezoekers was zo groot dat de **infrastructuur** van Brussel veranderd moest worden. Er werden nieuwe mogelijkheden gecreëerd om meer openbaar vervoer in te zetten. Bovendien werden er **snelwegen** gebouwd om aan het enorme aantal auto's te voldoen. Zeker een van de grootste projecten was de bouw van de **nieuwe luchthaven in Zaventem** vlakbij Brussel.

Het **Atomium** is een beroemde bezienswaardigheid in Brussel uit de tijd van de Expo. Tussen **1955** en **1958** werd aan dit gebouw gewerkt dat slechts een maand voor de opening van de Expo klaar was. Het **Atomium** is een afbeelding van de structuur van een **ijzerkristal**, 165 miljard keer vergroot. In totaal is het **102 meter hoog** en weegt **2.500 ton**. Daarmee is het Atomium het op vijf na hoogste gebouw ter wereld met een metalen structuur. Ook vandaag de dag kun je dit gebouw nog bezoeken en bijvoorbeeld vanuit de bovenste bol van het prachtige uitzicht over Brussel genieten.

Opdrachten

- 6) Vergelijk via internet de slogan van de Expo 58 in verschillende talen (Nederlands, Duits, Frans, Engels). In hoeverre verschillen de motto's onderling?
- 7) Beoordeel het motto van de Expo 58. Wat is hiermee bedoeld en wat denk je erover? Werd dit doel bereikt?
- 8) Tegenwoordig vindt om de vijf jaar een Expo plaats. Heb je er al van gehoord? Vat kort samen wat de Expo eigenlijk is.
- 9) Verzamel informatie over enkele andere landen die ooit hebben deelgenomen aan een tentoonstelling. Wat hebben ze gepresenteerd? Wat hebben ze gebouwd? Stel je resultaten voor aan je medeleerlingen.

Liège

Luik/Lüttich

provincie: Liège (Wallonië)
inwoners: 197.355

De vurige stad in het oosten

Luik is de hoofdstad van de **Waalse provincie Luik** en wordt in het Frans **Liège** genoemd.

Luik vecht sinds vele jaren tegen het hardnekkige vooroordeel dat de stad simpelweg vies, lelijk en saai is. Maar in de afgelopen jaren werd de stad sterk gerenoveerd en opgeknapt. Inmiddels heeft Luik vele **nieuwe, moderne gebouwen**, vele **musea** en **culturele bezienswaardigheden**. Zoals bijvoorbeeld de **Montagne de Bueren**. Deze berg kun je beklimmen via een weg met 374 tredes om dan van het mooie uitzicht over Luik te genieten.

Maar toch blijft Luik in de ogen van de mensen de oude industriestad, die ook als “**vurige stad**” bekend staat. Deze naam komt nog uit de tijd van de industrialisatie. Destijds verlichtten de vele **hoogovens** die rond Luik stonden de stad na de zonsondergang. Dat gebeurt tegenwoordig niet meer, maar daarvoor in de plaats vindt nu ieder jaar op de eerste zaterdag in oktober **La Nocturne des Coteaux de la Citadelle** plaats. ‘s Avonds zie je Luik dan in een heel bijzonder licht. Veel plaatsen in de oude wijk zijn dan opengesteld voor het publiek en worden met verschillende effecten verlicht.

Wil je ook eens zelf **Luikse wafels** bakken? Hier is een link naar een smakelijk recept:
<https://dagelijksekost.een.be/gerechten/luikse-wafel>

P.S.: Je vindt hier ook een recept voor Brusselse wafels.

Opdrachten

1) Bekijk de recepten. Noteer alle werkwoorden die in de gebiedene wijs staan. Schrijf altijd ook de basisvorm van het betreffende werkwoord op.

Industrie en economie aan de Maas

Na de slag bij Waterloo in 1815 ging het grondgebied van Luik op in het net opgerichte Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Luik bleef het centrum van de provincie. In de volgende jaren groeide de stad sterk. Het ging goed met de **industrie** en daarom ging het ook goed met Luik, want de provincie en de stad stonden bekend voor hun grote **metaalindustrie** en **mijnbouw**, **wapenfabricage** en voor het **glaswerk**.

Ondanks de goede relatie tussen de Luikenaars en de Nederlanders vocht ook Luik voor de onafhankelijkheid, die door de revolutie van 1830 ook bereikt werd en waardoor het koninkrijk België ontstond.

De Eerste Wereldoorlog raakte Luik zwaar. Maar snel na de oorlog begon de economie weer te groeien. De Luikse industrie profiteerde heel erg van de snelle wederopbouw van Europa.

De industrie bleef groeien tot de jaren '20. Als **economisch centrum** werd Luik zwaar geraakt door de **beurscrash** in 1929 en de daarmee verbonden werkloosheid. De rivier de Maas overstroomde ook nog in die tijd. De overstroming van 1926 was een grote **watersnoodramp** in de Maasvallei. Toch begon daarna de economie in Luik weer aan te trekken. Het bouwen van het **Albertkanaal** tussen Antwerpen en de autonome haven zorgde voor verdere groei. Door de goede verbinding met Antwerpen was het transporteren van de in Luik geproduceerde producten makkelijker geworden, dus groeide Luik verder. De hoogovens stonden niet stil. Maar toen kwam de Tweede Wereldoorlog...

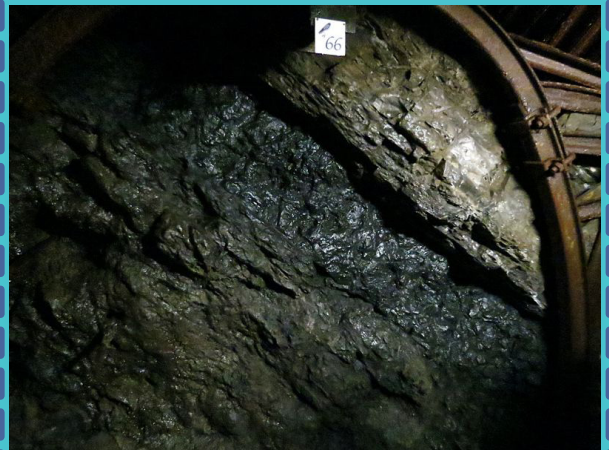

Mijnen en mijnwerkers

Zoals vele andere steden werd ook Luik zwaar verwoest in de **Tweede Wereldoorlog**. Maar net als in vroegere tijden doorstond Luik ook deze moeilijke tijd. Vele landen in Europa lagen in puin en vroegen destijds België om materiaal voor de **wederopbouw** te leveren, zodat de industrie in Luik weer opnieuw begon te groeien. In deze tijd was de staalindustrie heel belangrijk. In Luik werd **steenkol** gewonnen, maar België had na de oorlog niet genoeg ervaren mijnwerkers om steenkool te winnen. Daarom had België dringend **arbeidsmigranten** nodig om de mijnen efficiënt te exploiteren. Destijds verdienden arbeiders in Nederland weinig omdat het land zo zwaar was getroffen door de Tweede Wereldoorlog. Zo gingen vele Nederlanders op zoek naar werk in België en West-Duitsland, waar de lonen wel omhoog waren gegaan. Destijds verdiende men in België vergelijking met Nederland zo'n **25-30%** meer. Door de slechte voorzorgsmaatregelen en de gevaarlijke arbeidsomstandigheden in Luik was het loon er vaak zelfs nog hoger.

In 1954 werkten meer dan **3000 Nederlandse mijnwerkers** in de mijnen van Kempen (provincie Antwerpen) en Luik.

In **1980** sloot een van de grootste mijnen, de Blegny mijn, voorgoed. De tijd van steenkool was voorbij.

Op de afbeelding kun je zien hoe steenkool in een mijn eruitziet.

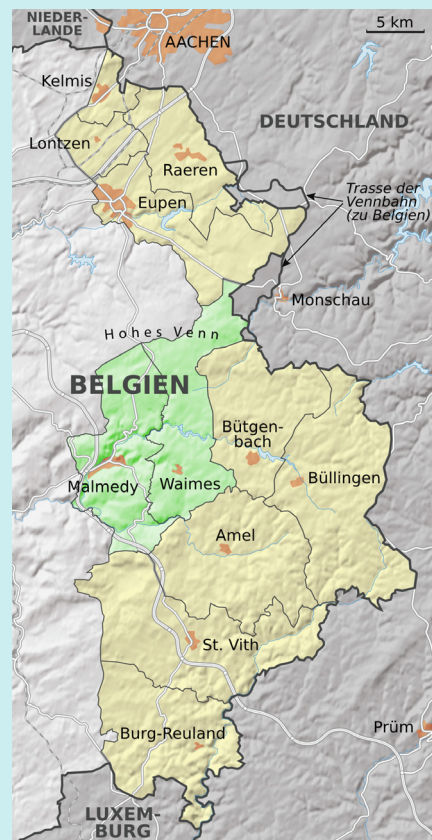
Opdrachten

2) Zoek op het internet informatie over arbeidsmigratie door de groei van de steenkoolindustrie in het Ruhrgebied.

3) Vergelijk de situatie van Luik met de situatie in het Ruhrgebied. Wat zijn overeenkomsten en wat zijn verschillen?

Oost-België

Oost-België (in het Frans Eupen-Malmedy) bestaat uit de **negen Belgische gemeenten** die bij de **Duitstalige gemeenschap** horen. Vroeger werd het gebied in het Duits aangeduid met „Ostkantone“ maar sinds 2017 wordt de naam **Ostbelgien** gebruikt. De twee Franstalige gemeenten Malmedy en Waimes worden vaak ook bij Oost-België gerekend. Deze twee gemeenten behoorden na het Congres van Wenen in 1815 tot aan het Verdrag van Versailles in 1919 bij Pruisen en maakten dus vanaf 1871 officieel deel uit van het Duitse Keizerrijk.

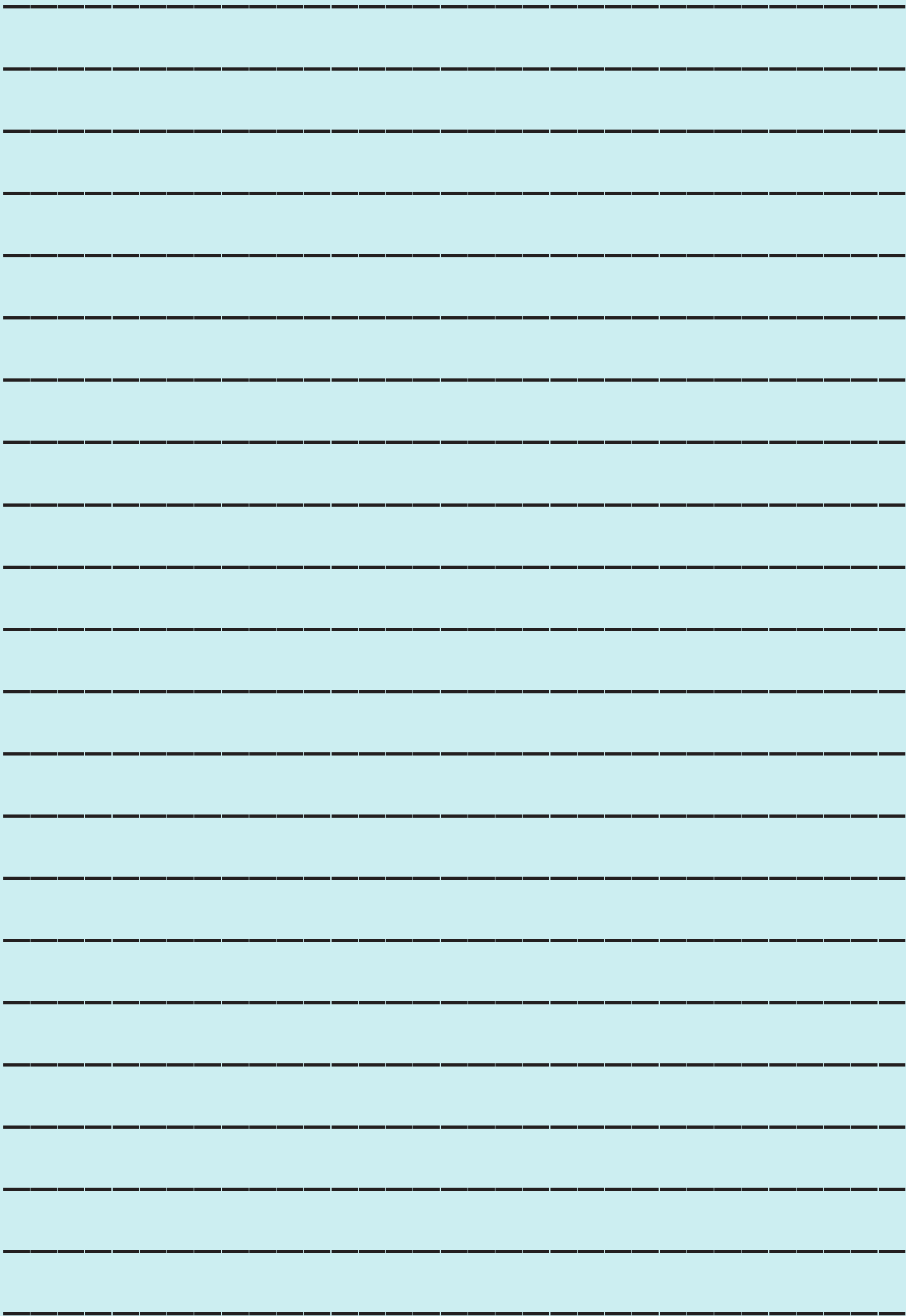

Door het Verdrag van Versailles werd Oost-België afgescheiden van het Duitse Rijk en afgedragen aan België. Het diende als compensatie voor de schade gedurende de Eerste Wereldoorlog.

De plaatselijke bevolking was het er eigenlijk niet mee eens. In 1920 vond zelfs onder onrechtvaardige omstandigheden een referendum plaats, er golden namelijk o. a. bepaalde regels en voorwaarden: het was alleen maar mogelijk om je in openbare lijsten in te schrijven in Malmedy en Eupen. Omdat de lijsten voor iedereen in te zien waren, onder vonden de mensen die zich in de lijsten hadden ingeschreven veel druk. Er werd met uitzetting uit het land, ontslag en financiële benadeling bedreigd. Daardoor hebben van de 33.726 inwoners in totaal slechts 271 mensen überhaupt een keuze gemaakt. De uitslag van het referendum was dus van zeer geringe betekenis.

Opdrachten

- 4) Zoek informatie over wat de identiteit van de bevolking van Oost-België uitmaakt.
- 5) Wat is volgens jou belangrijk voor een onafhankelijke, democratische verkiezing?

Bildnachweise:

Hasselt:

1.1: Wapen: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Wapen_van_Hasselt_%28Belgi%C3%AB%29#/media/File:Wapen_van_Hasselt_\(B\).svg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Wapen_van_Hasselt_%28Belgi%C3%AB%29#/media/File:Wapen_van_Hasselt_(B).svg)

1.2: Stadhuis Hasselt: Foto Karen Wallrich

1.3: Sint-Quintinskathedraal: Foto Karen Wallrich

1.4: Japanese Tuin: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8e/Jtceremoniehuis.jpg>

2.1: Max Verstappen: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/11/Max_Verstappen_2016_Malaysia_2.jpg

2.2: Rennrad: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/51/Rennrad-00.jpg>

2.3: Ronde van Vlaanderen: https://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:Ronde_van_Vlaanderen_2013_002.JPG

2.4: Eddie Merckx: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e8/Eddy_Merckx_Molteni_1973.jpg

3.1: Trikot Manneken: https://images0.persgroep.net/rcs/9luN4JEfTSGuyAQob0ZeJBASXv1/diocontent/44840287/_crop/0/22/2296/1297/_fitwidth/694/?appId=21791a8992982cd8da851550a453bd7f&quality=0.9

3.2: (c) Photo News, belgianfootball.be

4.1: Belgische Franc 20: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/8f/20_francs_belge-A.jpg/200px-20_francs_belge-A.jpg

4.2: Paspoort: <https://nl.wikinews.org/wiki/Categorie:Paspoort>

4.3: Belgische Franc 50: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/de/d/dd/50_Belgische_Franken.jpg

Antwerpen:

5.1: Wapen: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Antwerpen_\(stad\)#/media/Bestand:Coat_of_arms_of_Antwerp_\(City\).svg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Antwerpen_(stad)#/media/Bestand:Coat_of_arms_of_Antwerp_(City).svg)

5.2: Gildenhuisen Grote Markt: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/43/0983Gildenhuisen_Grote_Markt_Antwerpen.JPG

5.3: Brabo de Grote: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/79/P1010888Standbeeld_Brabo_Grote_Markt_Antwerpen.JPG

6.1: https://www.portofantwerp.com/sites/portofantwerp/files/Cijferboekje_2019%20%282%29.pdf, S. 11.

6.2: https://www.portofantwerp.com/sites/portofantwerp/files/Cijferboekje_2019%20%282%29.pdf, S. 12.

6.3: https://www.portofantwerp.com/sites/portofantwerp/files/Cijferboekje_2019%20%282%29.pdf, S. 25.

7.1: Wapen België: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/19/State_Coat_of_Arms_of_Belgium.svg/180px-State_Coat_of_Arms_of_Belgium.svg.png

8.1: Logo Vlaams Blok: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/e/e2/Vlaams_Blok_logo.png

8.2: Logo Vlaams Belang: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/de/thumb/6/6f/Vlaams_belang_parteilogo.svg/1200px-Vlaams_belang_parteilogo.svg.png

9.1: Statistiek 1: <https://nl.express.live/132290migratie-belgie-grafieken/>

9.2: Statistiek 2: <https://nl.express.live/132290migratie-belgie-grafieken/>

9.3: (c) LECTRR/ComicHouse.nl, mit freundlicher Genehmigung

Gent:

10.1: Wapen van Gent: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/1e/Wapen_van_Gent.svg/333px-Wapen_van_Gent.svg.png

10.2: Sint Baafskathedraal: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/78/Gent-Sint-Baafskathedraal_vom_Belfried_aus_gesehen.jpg

10.3: Sint Niklaaskerk: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/81/Beroemde_torenrij_van_Gent.JPG/1024px-Beroemde_torenrij_van_Gent.JPG

10.4: Gravensteen: [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8b/Gravensteen_\(Gent\)_MM.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8b/Gravensteen_(Gent)_MM.jpg)

11.1: Logo UGent: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5e/Logo_UGent_NL_RGB_2400_kleur-op-wit.png

11.2: Uni Gent: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/57/Gent_Universiteitscampus_Voldersstraat-PM_07207.jpg

13.1: Grafiek Schulwensen: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/40/Flemish_Education_System-en.svg/1200px-Flemish_Education_System-en.svg.png

Oostende:

14.1: Wapen: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wapen_van_Oostende.svg

14.2: Eindruck aus der Stadt: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a1/Oostende.bloemenuurwerk%2801%29.jpg>

14.3: Promenade: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/65/Oostende_Europacentrum_01.jpg

15.1: James Ensor: <https://www.wikiart.org/de/james-ensor/self-portrait-with-masks-1899>

15.2: Kunstwerk Ensor: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Daken_in_Oostende,_James_Ensor,_1884,_Koninklijk_Museum_voor_Schone_Kunsten_Antwerpen,_2706_N.056.jpeg

16.1: Küstenlinie: https://nl.wikipedia.org/wiki/Belgische_Kust#/media/Bestand:Belgische_kustlijn_met_namen.png

17.1: Demonstration: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:School_strike_for_Climate_Brussels_24_January_2019.jpg

17.2: Demonstrantin: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gent24februari2019c.jpg>

17.3: Greta Thunberg: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Greta_Thunberg_4.jpg

Ieper:

18.1: Wapen: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/18/Blason_liege.svg

18.2: Tuchhallen: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8f/Ieper_Lakenhal_R02.jpg

18.3: Mohn: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Papaver-rhoeas-170504-800-1.jpg>

21.1: Soldaten: https://nl.wikipedia.org/wiki/Belgi%C3%AB_in_de_Tweede_Wereldoorlog#/media/Bestand:Bundesarchiv_Bild_101I-127-0362-14,_Belgien,_belgischer_Panzer_T13.jpg

21.2: Befreiung: <https://www.standaard.be/cnt/c72nfi0h>

Brussel:

22.1: Wapen: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brussel_stadswapen.svg

22.2: Blick auf die Stadt: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/91/00_Bruxelles_-_Mont_des_Arts.jpg

22.3: Sprachgrenzen: https://nl.wikipedia.org/wiki/Taalstrijd_in_Belgi%C3%AB#/media/File:Faciliteitengemeenten.png

22.4: Familiensprachen: Von Hooiwind - Zelf gemaakt, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=3617854>

23.1: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b6/0_Ch%C3%A2teau_Royal_de_Laeken.JPG

23.2: Leopold II: <https://www.monarchie.be/de/konigliche-familie/geschichte-der-monarchie/konig-leopold-ii>

24.1: Karte der Kolonien: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/17/Belgian_colonial_empire.png

24.2: [https://de.wikipedia.org/wiki/Leopold_II._\(Belgien\)#/media/File:Punch_congo_rubber_cartoon.jpg](https://de.wikipedia.org/wiki/Leopold_II._(Belgien)#/media/File:Punch_congo_rubber_cartoon.jpg)

25.1: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7d/Atomium_de_Bruxelles.jpg

Luik:

26.1: Wapen: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wapen_van_Luik_\(provincie\).svg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wapen_van_Luik_(provincie).svg)

26.2: Platz Saint-Lambert: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cc/Li%C3%A8ge.JPG01.jpg>

26.3: Montage de Beuren: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/89/L%C3%BCttich_Montagne.jpg

27.1: Karte Provinz: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Luik_\(provincie\)#/media/Bestand:Province_de_Liège_in_Belgium.svg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Luik_(provincie)#/media/Bestand:Province_de_Liège_in_Belgium.svg)

27.2: Ausblick: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Luik_\(stad\)#/media/Bestand:Liège_City_Panorama.jpg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Luik_(stad)#/media/Bestand:Liège_City_Panorama.jpg)

28.1: Bild Mine: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mine_Beaujonc,_Li%C3%A8ge,_le_4_mars_1812.jpg

28.2: Steinkohle: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blegny_Mine_-_Coal_seam_Grande_Mascafia_-30m.JPG

29.1: Ostbelgien: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/12/Karte_Ostbelgien.svg

De auteurs hebben getracht alle rechthebbenden op copyright van het beeldmateriaal in deze uitgave te contacteren. De rechthebbenden die vaststellen dat illustraties zonder hun medeweten zijn gereproduceerd, worden verzocht contact op te nemen met de uitgever.

Geraadpleegde literatuur en internetbronnen:

Sebastian Bischoff, Christoph Jahr, Tatjana Mrowka & Jens Thiel (Hrsg.) (2016): *Belgica – terra incognita? Resultate und Perspektiven der Historischen Belgienforschung*. Historische Belgienforschung Bd. 1. Münster & New York: Waxmann.

Bart Dirks (2008): *België bestaat. Cultuurwijzer van een gespleten land*. Amsterdam: Bert Bakker.

Christoph Driessen (2018): *Geschiede Belgiens. Die gespaltene Nation*. Regensburg: Verlag Friedrich Pustet.

Geert Van Istendael (2015): *Het Belgisch labyrint*. 20e uitgave. Amsterdam: Atlas Contact Olympus.

Johan Vande Lanotte, Siegfried Bracke & Geert Goedertier (2017): *België voor beginners*. Brugge: De Keure.

Bernd Müllender (2017): *Belgien. Ein Länderportrait*. Berlin: Christoph Links Verlag.

Ute Schürings (2017): *Benelux. Portrait einer Region*. Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung.

Els Witte & Harry Van Velthoven (2010): *Strijden om taal. De Belgische taalkwestie in historisch perspectief*. Kapellen: Pelckmans.

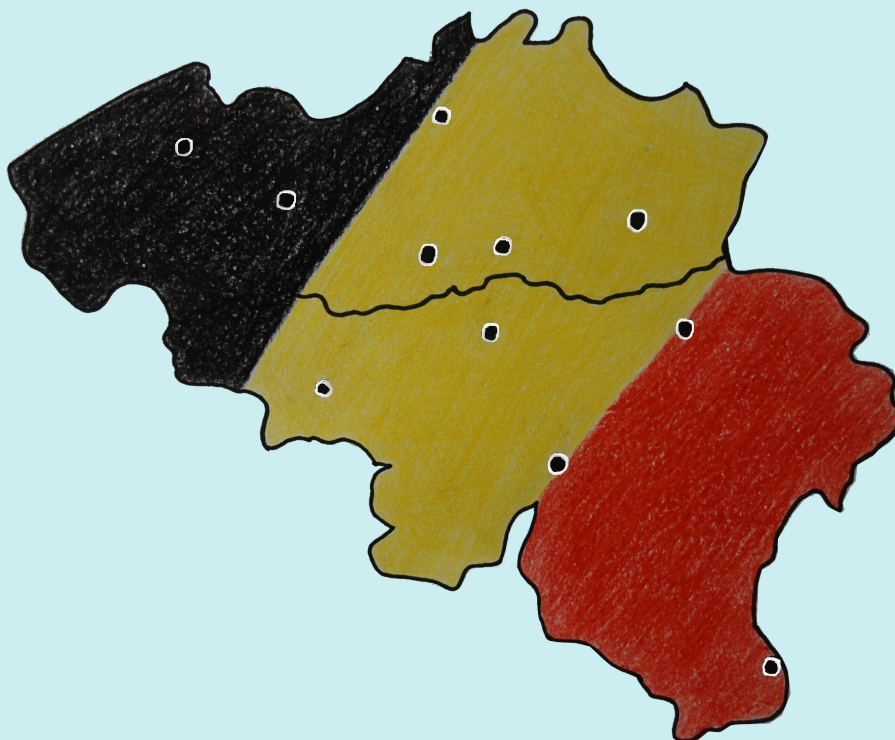
<https://www.belgium.be/nl>.

<https://statbel.fgov.be/nl>.

<https://www.vlaanderen.be>.

Ausführliche Informationen und Materialien rundum Belgien finden Sie auf den Seiten des Belgienzentrums (<https://kw.uni-paderborn.de/belz>) und unter <https://belgien.net>.

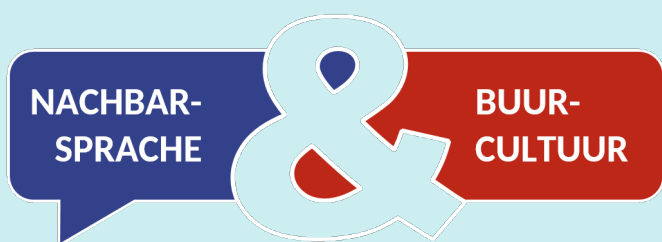
Wil je nog meer over **België** weten, dan raadpleeg **België: Speurtocht door een onbekend koninkrijk in het hart van Europa: België - Vlaanderen - Wallonië (Deel 1)!**

Das Unterrichtsmaterial **België: Speurtocht door een onbekend koninkrijk in het hart van Europa** ist für den Niederländischunterricht in der Oberstufe konzipiert und erscheint in zwei Teilen. In Teil 1 **België - Vlaanderen - Wallonië** werden Grundkenntnisse über die Geschichte und Kultur des gesamten Landes vermittelt, in Teil 2 **Zevenstedentocht** werden ausgewählte Städte unter Berücksichtigung spezifischer Themen präsentiert.

Weitere Informationen und das Unterrichtsmaterial zum Downloaden erhalten Sie auf unserer Homepage www.nachbarsprache.de.

Gefördert von:

taal:
unie

Offen im Denken

Radboud University

Europäische Union
Europese Unie

Ministerium für Wirtschaft, Innovation,
Digitalisierung und Energie
des Landes Nordrhein-Westfalen

DuEPublico

Duisburg-Essen Publications online

UNIVERSITÄT
DUISBURG
ESSEN

Offen im Denken

ub | universitäts
bibliothek

Dieser Text wird via DuEPublico, dem Dokumenten- und Publikationsserver der Universität Duisburg-Essen, zur Verfügung gestellt. Die hier veröffentlichte Version der E-Publikation kann von einer eventuell ebenfalls veröffentlichten Verlagsversion abweichen.

DOI: 10.17185/duepublico/75969

URN: urn:nbn:de:hbz:465-20220517-174104-1

Dieses Werk kann unter einer Creative Commons Namensnennung - Weitergabe unter gleichen Bedingungen 4.0 Lizenz (CC BY-SA 4.0) genutzt werden.